

Staufenzell — Malpa — I

Nov 18
?

Darstellung der Abweichung des
swäbischen Dialekts von der hoch-
deutschen Schriftsprache in den
Lauten und Flexionen.

Staufenzell Dialekt von Staufenzell
Hr. Malpa.

+

Ludwig Müller 1886

a.

a bleibt a: bah, satz, sak, mah, kraft, markt,
dag, daks, kall, stall, katz, darm,
fratz, dah, stark, smalz, wald.

a wird ä: mädr, äds, näht, stäb gärn
hätz, räd, käts, fäds, ästeg ^{restig}
bät, Post vrähts, vordäht,

a wird ä: wanx, manl, Murrjal, häml, Däm
äfän, sräns, läns, häns, bänns, spränns

a wird ä: säf, sträf, mäts, näts, stäp, rät, sät, sprät,
swäger, altär, sträs, bläs, klästr, jä,
dä, wär, drät, gräf, pfähl, släf,
räm, Kofm, grät, Graft, bär, snäk,
swäb, wäg, jämer, mäler, äder, nädl,
äster, st, nätrbr, pläg,

a wird e: nes, stäp, sleg, pflaym, epfels, elf, freitög
bettret, Lösspass, fäsnet, Kemet Burmin
hët, fut, g. hët, ysfälet.

a wird s: mönst, Thomss, Balsam, knolls,

a wird o: jökel, Jakob, Kolinder, Palantur

a wird ä: äss, Luffen, wägs, Wägen, gest näht,
galtosen Klups, fläss, säf, häfna.

e

e bleibt e: heft, heft, netz, bett, hek, red, sperr,
kessl, wedl, regl, fells, stells,

e wird ê: êz, êngl, kêt, mêt, gêt,

e wird ê: êngl, êgl, fuyel êhl, slêgl, Dêks, rêks,

e wird ê: kêm, kêmô.

e fällt ur: g'srae, g'spran, g'sez, g'sif, g'walt
grêht, g'siht, g'wêht, g'san, g'swätz.

ê bleibt ê: shê, klê, sê, rê, mêt.

ë bleibt ë: gëben, lëben, brëhen, gëhen, wëlt
zëlt, fëst, nëst, rëst, brëtt, fëld, hëlm,
klëks, fëtt, nëtt,

ë wird ê: sêleg, fêls, rêteg.

ë wird ês: g'wës, g'sës, g'ës, nës.

ë wird es: sesls, besls, bresls, herls, fresss,
her, les,

ë wird äa: läabs, wäags, rääht, knääht, stääls
fääht, bääls, trääls, mää, wääht,
zäädl, jüül, säagl, slääht, wääred
wääden, gäal, gääts, wääht, wääber,

läasr, läas, läadr, fäadr, fäahs,
pfläg, säags, swäaf, wäag, stäg,
äabr, flaar, smaar, wäass,

l wird â : gât, stât,

l wird ö : gso, stö,

l wird i : lich, spirr, pindl, fennel, sinkl, kunkel,
springl, sinds, sinks, brins,
brins,

i.

i blidit i : bild, filz, gift, gihl, kilt, lilt, list,
snilt, rist, hilt, liht, miss, sitz, siff,
wis, witz, blitz, stik, krist, zitz,
frist, list, nitz.

i wird ê : grêm, grîn, rêng, kënd, wënt, zënt,
zën, zëns, rëng, lënd, flënt, lënd,
rënt, rëns, rënd, spënd, kënt, dënt.

i wird î : gîht, g'sîht, gwîht, grîht, brîht,
vîh, gedîht.

i wird is : hist, list, kiss, hiff, wisth, hise,
disr, sif, sif, wis, nis, gior, list,
zior, rist,

i wird ê : i bê, zê, zîn.

i wird l : gräfe, Gräfen, wiathe, löte.

i mird ei: geit, yifts, geist, yifts, zeins, leit, lings.
 i mird z: fallsment, arbeitszeit, regement, visitation
 i fülls mird: bibliothek, familie, post, leni, konz.
 i mird es: desens.
 i mird ui: oui, sui, flui, knui.

O

o bleibt o: bok, gott, kost, kopf, holz, joh
 most, ross, rost, rok, zopf, sopf, kropf,
 knopf, klotz, spott, stoff.
 ô bleibt ô: pöl, söd, bröd, nöth, höf, röhr,
 möhrs, wöhl, söhl, köhl, ströh,
 ô mird o: holls, fulen, bolts, lode,
 o mird ö: bröml, dönr, nöne, söne,
 o mird ô: sö, mö, sö, lö,
 o mird ös, böz, krös, lös, thrös,
 o mird äa: äoter, ättr, äargl, äards, näards, äat äst,
dräadl, säargz, ä bäars norgelbrunn,
 äarnat, äfunt, bäarsz,
 o mird u: gwänet, gromfufrit guldener, sumer
frum frum muhn, kufu, sun, vofu
 sust, druks, koton, absulutio,
 o mird e: wend'z wuesz, i welt, is wolle,
 o fülls mird: inspektz, karli, travolin.

o wird s: heugst, doktr, absdek, conts, corporatio
höpsthok.

u.

u bleibt u: duft, bukt, Teus, puuz, pulk, kus,
fuchs, kuss, tuft, lust, ruk, suht, sulz,
zucht, wuchs, smuk, wurf, zucker, brust

u wird ü: stuz, Hütz, Ruz, gut, Güst, wust
suz.

u wird o: rom, Rönf, hon, Zöfn, rompf, sompf,
wons, grond, slond, wondr, spron,
dom düm,

u wird us: bruder, bus, kus, guss, russ, fuss,
muss, shus, Hün, rus, Rünf, sus,
stust, ruzf, kust, kusf, susk, kustk,
blust, kusf, pflug, klusg, g'nusg,
grusb,

u wird ä: färkt

u wird ë: waldën, warnën, zeitën, wohnën,
quiltën, prüfën, klaidën, fassën,
firmen.

u wird s: vobsm, titelirs, manufaktur, instru-
ment, quablers, doicment
deyrstatiö, datsm, zirkelirs.

ä

ä bl:bs ä: rähs, bäh, mähteg, sätze, fäher
kätzle, käppl, jäckle, säkle, säklich,
mäntlich, kräftig,

ä miw e: weter, wüster, feher, fäfer, beker,
deher, wäfer, fells, fölln, swehle,
bletter, gwerns, elter wälter, fesser,
widernwertig, hochstemig

ä miw ê: sreg, krëmer, rëger, hëter, glëser,
grëser, redet, rëder, grëber, negl,
wels, zels, unehrs,

ä bl:bs â: sâdl, mâdle, glâste, sâfle, dâle, râdle,
smâle, jäger, sâfer, slâfer, mäs, näs
säs, gräs.

ä miw â: gâts, gâtner,

ä miw ê: grënz, krënz, swëm, Dsfrëm, wënd Dsfrëm
zusstëndeg, widerspënsteg, umëndrus,
mü ändrus, hinlëngle,

ä miw äa: käafer, wäags, säags,

ä miw ä: gräts, bläst, släft, läst,

ö

ö lundat mi e: kehe, ferster, gener, merder, merser,
beller, leffel, slessle, sprettis,

ö miw o: stopsel, Stöpfel.

o" rind ê: flêh, hêhle, mêbel, rêthl, sêhnle,
mêgs, êfs, êlçg, vermêgs.

o" rind â: stârke, Hêrpf,

o" rind oa, hoars, Gôrnar

o" rind i: minz, siner, pfôrner, nirdlich, kinen
silze, winde, Swinde,

ü

ü rind i: wîrde, bîrde, Kisse Krîpf, kîtte, brîlls
brîllan, slîssl, sîssl, sîttls, îberdrîssig
flîssig

ü rind ê: rîhmôr, fîhls, zîgl, kîbl, flîgl,
stîz, verkîz, bîst.

ü rind u: burger, suz, muks, Wîtkor, stuk, Hîk,
ruk, hupfs, Dupfs, bruk, nutz, wîzôn
slupfs, pfîlîngfan.

ü rind ua: pfuänder, Kfîndes brîats, Luags,

ü rind û: verdûst

ü rind ei: weins, speirs,

ü rind ês: grês, grîn

ü rind is: rîst, fîrs, fîgs, lîgs, bîsther,
dîsther, kîsfer, wîsths wîlffan, wîss,
blîmle, brîder, sîstler, fîssler,
brîs, grîsg, Krîng, wîsther
wîlffan

ei.

ei bleibt ei: zeit, zweiz, bleib, reich, leicht, beicht,
gleich).

ei wird ei: blei ibs, snei ds, trei bs, gei igs,
snei ds,

ei wird ai: glais, swais, swäif, räif, släif, schäif,
läist, bläihe, häid, släig, läiter,
äih, flais, häis, gäis, dail, säil
hail, klaid, häim,

ei wird öi: stöi, böi, röi, Rhein am Songen,

ei wird i: kräkt, wäst, arbst,

ei wird e: biabl, häsl, bähle, bliaml,

eu.

eu wird ei: trei, leit, heit, fuit, kreiz,

eu wird ai, fraid, hai, nainer,

eu wird öi: fröid,

eu wird ui: stuir, nui, fuir, zuig, huir uir
ruir, ui, ruf.

au.

au wird au: ksuuf, lsuuf, ssuuf, brsuuf, ksuuf
ssum, fsu, brsuuf, brsuuf, grsuuf,
rsuuf.

au wird â: Clâ, grâ, lâ,

au wird o: bom, gloffs, sôm, Drôm,

au wird u: pflüm, pflümme.

äu.

äu wird ei: keiser, häußer, meis, leis, treibls.

äu wird ai: draim, draimma, raim, saim, kaife.

äu wird ë: bëm.

äu wird ö: versöms, höms.

äu wird ui: bui, büi.

ai

ai bleibt ai: käiser, mäi, läier.

Laute

b.

b bleibt b: bah, bad, bahn, bank, bau, bäar,
bild, brod, buah.

b wird f: zrusf, zrusber.

b wird m: swälmle.

b fällt wie: ghet, g^hafelt, äw^äw^ärk, bus, g^äs, g^äist.

d.

d bleibt d: dust, d^ähs, wald, feld, das, deke,
d^äner, d^ächer.

d wird t: tr^äht, tuell, g^äilt, s^äilt.

d fällt wie: ar^ärat, hä^ämpfl.

f.

f, bleibt f: fis, fus, f^äm, f^äh, f^ähs, f^äitz.

f wird pf: hämpfling, pflegt, flage, sauf,
harpfs, hampf,

f wird b: swäbel, Spindel
f fällt mit Dest, troffs.

g bleibt g: gang, gäns, gott, gold, gift, gust
geiz.

g wird k: eke nygn, slenkl.

g wird n: sengs, reang, rygnon

g wird h: flucht, slcht, pflücht.

g fällt mit: leit, häit, säit, slä, mä may

h

h bleibt h: hauk, buh, duh, gih, hauk loh,
wuh.

h wird k: kasket.

h fällt mit: hō, pletyle, glühlich, iable, sikle,
deutle, pünktle, di, si, au wuf
mill. St. es.

k

k bleibt k: kraft, kraut, krests, kreuz, kranz

k, wird h: kalh, bah

m

m bleibt m: mitte, messe, milde, mode,

m fällt mit: dur, vernēs, vernis.

m wird en: ahen, niffen.

m wird feizungafz. kettern.

n.

n bleibt n: nês, nots, nams, nâcl, nucl.

n wird m: hampf, bemst.

n fällt mit: mō, mā, zā, hā, bā, kû, sō, krōs.

p.

p bleibt p: pâht, pöl, pathe, pãtfer, punkt.

p wird b: bapst, bass, pup, bêt, bêst, bilz.

Cost, balme, blatte, buppe, bille

berle, bilger, bulver, böller.

böbel, fibel, bappel, budel.

r.

r bleibt r: rand, rass, rusf, rohr, rîht.

r fällt mit gut, grîst, surz, must, bat, haz.

wâst, wort, hîst, kîz, wîst, vîet wîst

mate, fîst, wuzl, mîz, het, feteg.

g'wîz, dabs, dandr.

t.

t bleibt t: toe, spott, gott, takt.

t wird d: dag, danz, daus, deit, dal, das.

das, dusk, doig, dohder.

w.

w bleibt w: wand, wald.

w wird b: löb, lönn, ebig, woy.

Conjugation.

gehen geben stehen.

Präs. S. J. m. t. h.

i gān	i gib	i stānd
es gāst	es geist	es stāst
er gāt	er gisit	er stāt
mer gānē	mer gēnd	mer stāndē
ir gēnd	ir gēnd	ir stēnd
sē gēnd	sē gēnd	sē stēnd

Conjunktiv.

i gān	i gāab	i stānd
es gānist	es gāabiss	es stānist
er gān	er gāab	er stānd
mer gāngē	mer gāabē	mer stāndē
ir gānst	ir gāabē	ir stāndst
sē gāngē	sē gāabē	sē stāndē

Konditionalis

i gēn	i gāb	i stēnd
es gēnist	es gābist	es stēndist
er gēn	er gāb	er stēnd
mer gēnē	mer gāabē	mer stēnd
ir gēnēt	ir gāabē	ir stēndst
sē gēnē	sē gāabē	sē stēndē

Junyaukio. gänz: gib ständ
gënd gënd stënd.

Just. d. Vuyaryuf. gänz gaa gständs

Stärkung der Eigenhaftigkeit:

~~gästeg sind d'volksganz swärz gwär;
zäbst sind sê nô swärzr wärer; aber
dêä morgs sind sê am swärzest.~~

~~Lehr Inclinieren~~

~~(Conj. u. u. all. Verbi.)~~

~~paonant~~

~~gipit~~